

ГУМАННІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Борисенко Л.А., Мицик М.В

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. Тіхонова Л.А.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії)

e-mail: lesia.borysenko@nure.ua ; mariia.mytsyk@nure.ua

From 70-80's of the 20th century the society of developed western and far eastern countries began gaining new features and forms. The society with these manifestations can be called post-industrial, technogenic, post-modern, informational, etc. Ukraine has also chosen to develop in informatization. It is impossible to give a clear assessment of the process of humanization in the informational society. Humanization itself is treated differently to this day. Therefore, socio-philosophical relevance will raise the question of humanism, since it contributes to the formation of the best human qualities.

З 70-80 рр. ХХ століття суспільство розвинутих західних і далеких східних країн почало набирати нових рис і форм. Суспільство з цими проявами називають по-різному: постіндустріальне, техногенне, постмодерне, інформаційне, тощо. Україна теж обрала шлях розвитку інформатизації. Наука, в свою чергу, намагається описати і спрогнозувати нові явища та їхній вплив на різні сфери людського життя, зокрема, культурні процеси. Оскільки ступінь розвитку культури залежить від конкретного етапу суспільного розвитку, цим процесам присвячена велика кількість наукових праць як зарубіжних, так і вітчизняних науковців-дослідників. З появою нових рис постіндустріального суспільства, нові тенденції розвитку суспільства стали об'єктом наукової уваги відомих філософів і суспільствознавців, що одними з перших дали їхній аналіз та зробили прогнози подальшого розвитку виявлених явищ [1]. Це такі вчені-дослідники, як В. Біблер, Дж. Белл, Г. Маркузе, Э. Тоффлер, Д. Лайон та інші. Одними з перших проблеми процесу інформатизації в Україні проаналізували О. Шевчук і О. Голобуцький у праці «E-Ukraine» [2]. Політичні перспективи й правовий стан інформаційного суспільства в Україні досліджувала О. Проскуріна [3].

Поширення інформаційних технологій викликало вибуховий розвиток у всіх галузях, де їх використовують. Філософи ХХ – ХХІ ст. оцінюють ці процеси двозначно. Прихильники оптимістичної концепції (наприклад, Е. Тоффлер) вважають, що інформатизація суспільства, зокрема, комп'ютеризація, є безумовним благом. Представники песимістичної тенденції (насамперед, Д. Лайон) розглядають інформаційне суспільство як суспільство маніпулятивне, до того ж як таке, в якому рівень маніпулювання людиною швидко підвищується. Проте оптимістична позиція теж має певні «недоліки». Праця в інформаційному суспільстві веде до індивідуалізації (що саме по собі начебто є позитивом), негативом

якої є те, що самотній чоловік і самотня жінка не дивують сучасне суспільство. Головна причина такої ситуації в тому, що ринок праці абстрагується від потреб сім'ї, шлюбу, материнства тощо. Врахування цих факторів робить ринок менш гнучким та ефективним, негативно впливає на конкурентоздатність.

Беззаперечним є той факт, що інформація операційна. Інформація слугує обґрунтуванням (виправданням дій). Тому вона настільки необхідна сучасній людині, цінна для неї, впливає на неї. Тому в сучасному суспільстві інформація – це ідол. Поряд із позитивними результатами впровадження нових засобів міжлюдської комунікації з'являються і явища, що викликають занепокоєння: «фейковий» контент, «тролінг» тощо. Через це виникає питання здатності людини до фільтрування негативного контенту інформації, що не несе в собі позитивних сенсів. Ця здатність повинна ґрунтуватися на сталих і чітких уявленнях людини про такі категорії як добро і зло, цілі і засоби їх досягнення, протистоянні спробам деструктивних осіб із злочинною свідомістю маніпулювати і наносити шкоду оточуючим. Важливою цінністю української культури завжди була повага до інших людей, а це один із головних гуманістичних принципів. Як зберегти людяність у стосунках між людьми, коли все більше часу затрачається на роботу? Інформатизація веде до прогресуючої індивідуалізації, негативним виявом якої є принцип «кожен сам за себе». За таких обставин процес гуманізації ускладнюється.

Отже, неможливо дати однозначну оцінку процесу гуманізації в умовах формування інформаційного суспільства. Саму гуманізацію донині трактують по-різному. Тому соціально-філософську актуальність набиратиме питання про гуманізм, оскільки це сприяє формуванню найкращих людських якостей. Розробити дієві механізми протистояння новим технологіям маніпуляції свідомістю і протиставити їм реальний шлях гуманізації суспільства за нових обставин – це завдання для подальших досліджень у цьому напрямі.

Список використаних джерел

1. Сідоркіна О.М. Гуманізм і гуманність культури в інформаційному суспільстві / О.М. Сідоркіна // Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2017. – №1(25). – С. 120-123.
2. Шевчук О., Голобуцький О. E-Ukraine [Електронний ресурс]. – URL: <http://e-ukraine.biz/ukraine4.html>.
3. Проскуріна О. Політико-правові аспекти розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=58&c=1239>.